

І.П. Мазур¹, О.С. Мусій², А. Сібом³, П. Кольчинські³¹Представник України в Постійному комітеті лікарів Європи (Standing Committee of European Doctors) від Всеукраїнського Лікарського Товариства²Всеукраїнське Лікарське Товариство³Постійний комітет лікарів Європи

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНСЬКИХ І ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЛІКАРІВ У ПОСТІЙНОМУ КОМІТЕТІ ЛІКАРІВ ЄВРОПИ

У статті розглянуто роль лікарських організацій у процесі регулювання медичної галузі в країнах Європейського Союзу. Представлено історію, місію та візію Постійного комітету лікарів Європи (Standing Committee of European Doctors — СРМЕ). В історичному аспекті висвітлено взаємодію українських та європейських лікарів з метою гармонізації законодавства, що регулює лікарську діяльність, впровадження передових методів діагностики, лікування та профілактики основних хвороб, що сприяє підвищенню якості надання медичної допомоги, використанню кращих європейських моделей лікарської практики та збільшенню тривалості життя українців.

Ключові слова: Постійний комітет лікарів Європи, СРМЕ, Всеукраїнське Лікарське Товариство, ВУЛТ, Національна Лікарська Рада України, регулювання системи охорони здоров'я.

За останні 60 років відбулися суттєві зміни в європейському законодавстві, що регулює питання функціонування медичної галузі, взаємовідносин лікарів та пацієнтів, запроваджено концепцію вільного пересування лікарів для здійснення медичної практики в державах — членах Європейського Союзу.

Інтереси лікарів Європи, національних лікарських товариств з метою формування цілісної політики Європейського Союзу в Європейському Парламенті представляє Постійний комітет лікарів Європи (Standing Committee of European Doctors — СРМЕ) шляхом активної співпраці з широкого спектра питань. Головним завданням СРМЕ є захист стандартів лікарської професії у країнах Європейського Союзу. СРМЕ співпрацює з Європейським парламентом у питаннях підготовки та обговорення законопроектів у медичній галузі, також співпрацює з різними інституціями ЄС і міжнародними організаціями, зокрема з ВООЗ і Європейським центром профілактики та боротьби із захворюваннями (www.cpme.eu, 2021).

ІСТОРІЯ СРМЕ

СРМЕ було засновано в Амстердамі в 1959 р. 6 національними лікарськими організаціями держав — членів Європейського Союзу. Єдині погляди на лікарську професію, здійснення медичної практики, необхідність підвищення якості медичної допомоги об'єднали лікарів Франції, Німеччини, Італії, Люксембургу, Нідерландів і Бельгії, їх національні лікарські організації в єдину організацію, що допомагає в регулюванні діяль-

ності лікарів. На сьогодні всі європейські національні лікарські організації є членами СРМЕ і активно співпрацюють зі Світовим лікарським товариством (World Medical Association — WMA) (www.cpme.eu, 2021).

У подальшому до СРМЕ приєдналися інші лікарські товариства, а саме Австрії, Великої Британії, Данії, Ірландії та Норвегії. СРМЕ продовжував розширювати свій склад, спочатку з 9 до 12, а потім 15 членів, плюс велика кількість спостерігачів, більшість з яких згодом долучилися до організації.

Суттєві зміни в законодавстві країн Європи, необхідність гармонізувати лікарську діяльність, запровадження міжнародних стандартів якості медичної освіти, прийнятих Всесвітньою організацією охорони здоров'я та Світовим лікарським товариством — усе це значно розширило спектр діяльності СРМЕ, що вийшла за межі тих питань, з якими стикалися його засновники (www.cpme.eu, 2021).

На сьогодні СРМЕ долучається до вирішення питань, що виникають за межами ЄС, співпрацюючи з Радою Європи, ВООЗ. Нові виклики внаслідок глобалізації світу, розвиток інфекційних захворювань (синдром набутого імунodefіциту, гострі респіраторні вірусні інфекції, COVID-19), а також наукові розробки, зокрема генетичні дослідження, зумовили виникнення більшої кількості клінічних та етичних проблем. Усе це стало додатковими передумовами розширення роботи ЄС у галузі інформаційних технологій та, зокрема, електронної системи охорони здоров'я, що вимагає значного залучення СРМЕ (www.cpme.eu, 2021).

СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЇ

З метою швидкого реагування на події у країнах Європейського Союзу та подальшого впливу на них у 1992 р. було створено бюро в Брюсселі з постійним секретаріатом та дворічною ротацією керівників комітету (президента). На сьогодні в Брюсселі працює офіс та штат CPME, що складається з Генерального секретаря, правління та виконавчого комітету (www.cpme.eu, 2021).

Сьогодні CPME зареєстровано як міжнародну асоціацію відповідно до бельгійського законодавства. До її складу входять 28 національних лікарських асоціацій, 2 асоційовані члени (Україна і Туреччина), 6 країн-спостерігачів та 4 асоційованих організації (WMA, EMSA, European Union of Medicine in Assurance and Social Security — EUMASS, Medical Women's International Association — MWIA) (www.cpme.eu, 2021).

ДІЯЛЬНІСТЬ

Експерти з національних лікарських організацій, що входять до CPME, беруть участь у багатьох проектах європейських установ, а також у діяльності органів та установ ЄС, таких як Європейський центр профілактики та контролю захворювань (European Centre for Disease Prevention and Control — ECDC), Європейське агентство з лікарських засобів (European Medicines Agency — EMA) та Європейське агентство з безпеки та гігієни праці (European Agency for Safety and Health at Work — EU-OSHA).

CPME залучено до програми Єврокомісії з питань охорони здоров'я в країнах ЄС (EU Health POLICY). Також комітет бере активну участь у проектах, що фінансуються ЄС, та працює над різноманітними питаннями — від електронної системи охорони здоров'я, трудових ресурсів та безпеки пацієнтів до фінансування галузі охорони здоров'я. CPME активно працює над формуванням майбутньої лікарської практики в галузі охорони здоров'я та одночасно надає експертний погляд на лікарську професію (www.cpme.eu, 2021).

Усе це визначає важливість думок його експертів, демонструє важливість роботи CPME, його постійний розвиток протягом останніх 50 років.

Сьогодні професійна кваліфікація та свобода пересування для медичних працівників все ще залишаються одними з основних напрямків діяльності CPME. Директиву 2005/36/ЄС, що стосується професійної кваліфікації, переглядають, тоді як у CPME це вважається підґрунтям для вільного пересування лікарів, оскільки забезпечує автоматичне визнання професійної кваліфікації. CPME займається забезпеченням вільного пересування лікарів, а також безпекою пацієнтів і бере участь у поточних законодавчих переглядах.

Голос європейських об'єднань лікарів представлено в Європейському парламенті через CPME, який координує позиції національних об'єднань лікарів у галузі післядипломної освіти, лікарської діяльності, міграційних процесів, питаннях політики у сфері охорони здоров'я, а також представляє їх інтереси в інституціях Європейського Союзу (www.cpme.eu, 2021).

Місія CPME (www.cpme.eu, 2021)

Постійний комітет лікарів Європи (CPME) представляє національні лікарські товариства з усієї Європи. Ми прагнемо донести точку зору лікарської професії до інституцій ЄС задля формування європейської політики шляхом активної співпраці з широкого кола питань щодо здоров'я людини та охорони здоров'я.

- Ми вважаємо, що найкраща можлива якість здоров'я та доступ до медичної допомоги повинні бути реальністю для всіх.
- Ми розглядаємо стосунки пацієнта та лікаря як основні для досягнення цих цілей.
- Ми прагнемо до міждисциплінарної співпраці між лікарями та іншими працівниками охорони здоров'я.
- Ми рішуче відстоюємо підхід «здоров'я в усіх політиках», який заохочує міжгалузеві взаємозв'язки та поінформованість про заходи та дії, що визначають стан здоров'я.

Візія CPME (www.cpme.eu, 2021)

- Лікарі Європи пропонують лікарські засоби, що відповідають найвищим стандартам якості та доступні всім, хто цього потребує, по всій Європі.
- Лікарі в Європі користуються належними умовами праці; їх фінансовий стан дозволяє їм здійснювати медичну практику високої якості та підтримувати їх добробут.
- Лікарі в Європі можуть займатися практикою вільно від надмірного втручання адміністрації та впливу економіки або страхівки.

Standing Committee of European Doctors (CPME) (www.cpme.eu, 2021)

Mission statement

The Standing Committee of European Doctors (CPME) represents national medical associations across Europe. We are committed to contributing the medical profession's point of view to EU institutions and European policy-making through pro-active cooperation on a wide range of health and healthcare related issues.

- We believe the best possible quality of health and access to healthcare should be a reality for everyone.
- We see the patient-doctor relationship as fundamental in achieving these objectives.
- We are committed to interdisciplinary cooperation among doctors and with other health professions.
- We strongly advocate a «health in all policies» approach to encourage cross-sectorial awareness for and action on the determinants of health.

Vision statement

- Doctors in Europe offer medicine which corresponds to the highest quality standards and is accessible to all who need it all over Europe.
- Doctors in Europe enjoy good working conditions; their financial condition allows them to practice good medicine and their well-being is upheld.
- Doctors in Europe can practice free from undue interference of administration, economy or insurances.

Рис. 1. Засідання генеральної асамблеї CPME, Брюссель, 25 листопада 2017 р. Голосування щодо вступу лікарів України до CPME

СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ З CPME

Всеукраїнське Лікарське Товариство (ВУЛТ) подало заявку на вступ до цієї організації та отримало схвальну відповідь. 25 листопада 2017 р. в Брюсселі на Генеральній асамблеї CPME було прийнято українських лікарів до цієї організації (рис. 1). І сьогодні про всі гострі питання щодо реформування системи охорони здоров'я України поінформовані наші європейські колеги (рис. 2), крім того, у нас є можливість детального їх обговорення (Мазур І.П., Мусій О.С., Надутий К.О., 2020; Мазур І.П., Тищук М.М., 2019-1).

Міжнародні лікарські організації надають надзвичайно важливого значення професійній автономії і самоврядуванню лікарів. Питаннями захисту професійних інтересів медичної спільноти країн Європи займаються лікарські самоврядні організації цих країн, які з метою формування цілісної політики країн Європи в медичній сфері об'єднані під егідою CPME («Ваше здоров'я», 2018; «Здоров'я України 21 сторіччя», 2019). Саме за ініціативи ВУЛТ, Національної лікарської ради України було прийнято українських лікарів в особі ВУЛТ до такої шанованої організації медиків Європи, як CPME (Мазур І.П., Мусій О.С., Надутий К.О., 2020; Мазур І.П., Тищук М.М., 2019-1). Представником від України на Генеральній Асамблеї CPME було обрано професора І.П. Мазур. Відтепер українські лікарі безпосередньо можуть винести внутрішні питання на розсуд міжнародної спільноти і матимуть свій голос у Європарламенті (рис. 3)!

На підтримку української лікарської спільноти та її прагнення до утворення в Україні лікарського самоврядування направлено відкритий лист до виконавчих органів влади України від лікарських само-

врядних організацій Центральної і Східної Європи, який підписали 17 національних лікарських організацій, а також CPME (Мазур І.П., Мусій О.С., Надутий К.О., 2020; «Здоров'я України 21 сторіччя», 2019; Мазур І.П., Тищук М.М., 2019-2). У своєму листі від 22 вересня 2018 р. лікарська спільнота Європи заявила, що цілком підтримує прагнення українських лікарів до самоврядування (CPME, Newsletter, 2018).

17 листопада 2019 р. в м. Гельсінкі (Фінляндія) відбулося засідання Генеральної асамблеї CPME, у рамках якого пройшло святкування 60-річ-

Рис. 2. Засідання генеральної асамблеї CPME, Брюссель, 25 листопада 2017 р. Вітання для лікарів України (професор І.П. Мазур, у центрі) від президентів Європейської спілки медичних спеціалістів (European Union of Medical Specialists — UEMS) (Dr. Romuald Krajewski, зліва) і CPME (Dr. Jacques de Haller, другий зліва) зі вступом до CPME та запрошення України до вступу до UEMS (Мазур І.П., Тищук М.М., 2019-1)

Рис. 3. Відвідування Європейського парламенту в рамках зустрічі представників СРМЕ, Брюссель, 25 листопада 2017 р.

ця утворення Постійного комітету лікарів Європи. З привітанням з нагоди річниці заснування до керівників і членів СРМЕ звернувся Президент ВУЛТ — Олег Мусій (рис. 4). Привітати особисто Президента, професора Франка Ульріха Монтгомери мала нагоду професор І.П. Мазур, представник України в СРМЕ (рис. 5, 6).

Співпраця України з СРМЕ продовжується в реалізації спільного проекту з питань протимікробної резистентності. Поширення резистентності до антибактеріальних лікарських засобів є глобальним викликом для медицини та потребує вжиття невідкладних заходів. Зниження ефективності лікування із застосуванням сучасних протимікробних препаратів небезпечних для життя інфекцій є загрозою для здоров'я людини та призводить до підвищення ризику зростання смертності населення України. Вивчення питання протимікробної резистентності в Україні та внесення даних до ResistanceMap є стратегічним завданням медицини та Уряду України. З цією метою заплановано проведення національного опитування українських лікарів щодо призначення лікарських засобів. Анкету-опитувальник сформовано за аналогією до опитувальника, за допомогою якого збирали інформацію під егідою СРМЕ в країнах Європи.

На 26 березня 2021 р. заплановано I-й Національний медичний конгрес з міжнародною участю

Рис. 4. Вітальний лист від ВУЛТ з нагоди 60-річчя СРМЕ

Рис. 5. Вітання від українських лікарів на стенді до 60-річчя СРМЕ

Рис. 6. Вітання Президента СРМЕ професора Франка Ульріха Монтгомери з ювілеєм утворення організації (від української делегації — професор І.П. Мазур)

Рис. 7. Спільний проект з СРМЕ — організація I Національного медичного конгресу з міжнародною участю «Протимікробна резистентність. Світові виклики»

«Протимікробна резистентність. Світові виклики» (рис. 7). Організаторами заходу виступлять ВУЛТ та компанія «Моріон» за підтримки СРМЕ. У рамках конгресу планується проведення експертного засідання щодо стану протимікробної резистентності в Україні з наступним формуванням резолюції та звернення до Кабінету Міністрів України та Ради національної безпеки і оборони України «Про затвердження Національного плану дій боротьби зі стійкістю до протимікробних препаратів».

Таким чином, співпраця лікарів Європи та України сприяє підвищенню якості медичної допомоги, впроваджує європейські підходи до регулювання лікарської спеціальності, створює умови для гармонізації безперервної медичної освіти та професійного розвитку лікарів (Мазур І.П., Мусій О.С., Надутий К.О., 2020; Гузій О.В., 2017). Взаємодія українських лікарів з європейськими лікарськими організаціями створює підґрунтя для боротьби із сучасними викликами, що стоять перед світовим суспільством, такі як пандемія COVID-19, протимікробна резистентність до лікарських засобів, боротьба з неінфекційними хворобами. Гармонізація законодавства, що регулює медичну діяльність, впровадження високих методів діагностики, лікування та профілактика основних хвороб сприятиме підвищенню якості та збільшенню тривалості життя українців.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Гузій О.В. (2017) Лікарське самоврядування — надважливе питання для українських медиків. Український медичний часопис. <https://www.umj.com.ua/article/117911/likarske-samovryaduvannya-nadvazhlyve-pitannya-dlya-ukrayinskih-medikov>.

Мазур І.П., Мусій О.С., Надутий К.О. 2020 Національна Лікарська Рада у створенні лікарського самоврядування в Україні. Українські медичні вісті, Т. 13, 2(85).

Мазур І.П., Тишук М.М. (2019-1) Лікарське самоврядування: європейський досвід і кроки до впровадження в Україні. Здоров'я України 21 сторіччя», 4 (449): 26–27.

<https://health-ua.com/article/41680-lkarske-samovryaduvannya-vropejskij-dosvd-kroki-dovprovadzheniya-vukran>.

Мазур І.П., Тишук М.М. (2019-2) Лікарське самоврядування: європейський досвід і кроки до впровадження в Україні. Медичний олімп України. // Видавництво Український інформаційно-видавничий центр «Галактика», С. 52–53. ISBN 978-966-97513-8-6.

Професійне самоврядування: лікарі всіх країн, єднайтеся? (2018) Ваше здоров'я», 27 липня, С. 18–19. https://issuu.com/vzkievua/docs/vz_29-30_2018.

Професійні та правові аспекти діяльності лікаря-стоматолога (2019) Здоров'я України 21 сторіччя, № 22 (467). <https://health-ua.com/article/45175-profesjn-ta-pravov-aspekti-diyalnost-lkaryastomatologa>.

Українські лікарі на шляху до самоврядування. Ukrainian physicians on the way to self-government (2018) СРМЕ. Newsletter, 26 June. p. 13–14.

Standing Committee of European Doctors (CPME). <https://www.cpme.eu/about/history/#:-:text=Foundation,EC>.

COOPERATION OF UKRAINIAN AND EUROPEAN PHYSICIANS IN THE STANDING COMMITTEE OF EUROPEAN DOCTORS

I. Mazur¹, O. Musii², A. Seebom³, P. Kolczyński³

¹National Medical Council of Ukraine

²Ukrainian Medical Association

³Standing Committee of European Doctors

Summary: The article considers the role of medical organizations in the processes of regulation of the medical sphere in the countries of the European Union. The history, mission and vision of the Standing Committee of European Doctors (CPME) are presented. Historically, the interaction of Ukrainian and European physicians in order to harmonize legislation governing medical activities, the introduction of high methods of diagnosis, treatment and prevention of major diseases, which improves the quality of healthcare, the introduction of best European models of medical practice and increasing life expectancy of Ukrainians.

Key words: Standing Committee of European Doctors (CPME), Ukrainian Medical Association (UMA), National Medical Council of Ukraine, regulation of the health care system.

Адреса для листування:

Мазур Ірина Петрівна
04112, Київ, вул. Дорогожицька, 9
Національний університет охорони здоров'я
України імені П.Л. Шупика
Факс: (044) 486-00-22
E-mail: irina.p.mazur@gmail.com

Отримано 23.01.2021